

POTRAVINOVÝ ŘETĚZEC EU

KDE SE DOSAHUJE NEJVĚTŠÍCH ZISKŮ A JAKÉ JSOU NEJVĚTŠÍ DOPADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ?

Od produktů pěstovaných nebo chovaných na farmě až po hotové jídlo a nápoje nebo potraviny k vaření v obchodě, naše potraviny a nápoje procházejí mnoha fázemi. V každé fázi se na nich podílejí různí aktéři s různými podíly na zisku a zároveň během celé cesty ovlivňují naši planetu.

Tento informační přehled se zabývá emisemi a zisky v potravinovém řetězci EU a podrobně rozebírá jednotlivé dopady na životní prostředí. Dále se zabývá prodejem a marketingem potravin a představuje konkrétní řešení, jak zajistit větší udržitelnost potravin.

Pěstování plodin a chov dobytka

EMISE ZE ZEMĚDĚLSTVÍ: **53%**

Zpracování a balení

Přeprava potravin a nápojů

Velkoobchody distribuující produkty

Maloobchody prodávající výrobky, které kupujeme

EMISE **47%** MIMO ZEMĚDĚLSTVÍ:

Věděli jste, že uhlíková stopa při výrobě potravin se téměř zdvojnásobí, pokud zohledníme emise produkované v celém potravinovém řetězci?

VÝNOSY*

11.5%
FARMÁŘI

60.5%

VÝROBCI & PRODEJCI
Největší zisky v potravinovém řetězci

28%

*Provozní zisk

EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ

Emise skleníkových plynů z živočišných produktů, především z chovu skotu, představují **14-16%** celosvětových emisí. V EU produkuje chov dobytka pro výrobu hovězího masa a mléka **77%** emisí metanu a **61%** emisí oxidu dusného, které jsou **28x** a **300x** silnější než CO₂.

HOVĚZÍ
prům. 20,5kg
CO₂ ekv. na kg

Hovězí maso produkuje nejvíce emisí skleníkových plynů na kilogram

SÝR
prům. 10kg
CO₂ ekv. na kg

Rostlinné potraviny a nápoje jako sójové nápoje, tofu, a vegetariánské hamburgery vyzařují mnohem méně CO₂.

TOFU
prům. 2.5kg
CO₂ ekv. na kg

Rajčata

0.7kg CO₂ ekv. na kg
Rajčata vypěstovaná ve skleníku

0.08kg CO₂ ekv. na kg
Polní rajčata

V chladnějších měsících se rajčata pěstují ve vytápěných, silně osvětlených sklenících, které produkují velké množství emisí. Sezónní rajčata pěstovaná na poli vypouštějí mnohem méně CO₂.

Jablka

Místní potraviny mohou* mít mnohem menší uhlíkovou stopu než dovážené potraviny. Například

0.72kg CO₂ ekv. na kg

1000 kg sezónních jablek z Nového Zélandu vypustí stejné množství CO₂ jako 52 jízd vlakem z Paříže do Amsterdamu, zatímco jablka z Německa vypustí stejné množství CO₂ jako 11 takových cest.

0.16kg CO₂ ekv. na kg

PAŘÍŽ

AMSTERDAM

*Místní neznamená nutně udržitelnější, zejména pokud je pěstována s pesticidy!

VYUŽITÍ PŮDY

Přeměna půdy z přírodních ekosystémů na zemědělskou půdu byla v minulých letech velkou příčinou emisí skleníkových plynů, hlavní příčinou ztráty biologické rozmanitosti, odlesňování a degradace půdy.

Zemědělské plochy zabírají téměř **40%** rozlohy EU, z toho něco přes **70%** připadá na pastviny pro hospodářská zvířata a krmiva.

40%

70%

Krmivo

Konzumace živočišných produktů v Evropě ovlivňuje i země mimo EU, protože naše hospodářská zvířata jsou často krmena dováženou sójou.

80% sóji vyprodukované na celém světě se používá jako

Pro výrobu hovězího masa, které průměrný Evropan ročně sní, se zničí téměř půl fotbalového hřiště lesů a pastvin.

Věděli jste, že většina veganských sójových výrobků, jako je tofu, se vyrábí ze sóji vypěstované v EU? To znamená, že většinou nepřispívají k odlesňování Amazonie a produkují mnohem méně CO₂.

Nahrazením hovězího hamburgeru sójovým masem snížíte množství emisí a spotřebu půdy o více než **80%**!

ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

Znečištění ovzduší ze zemědělství zahrnuje emise z traktorů a zařízení, ale největší znečištění produkuje chov hospodářských zvířat. Při intenzivním chovu skotu, prasat a kuřat se do ovzduší uvolňuje obrovské množství metanu, oxidu dusného a amoniaku, což poškozují klima a lidské zdraví.

Až **93%** znečištění amoniakem v EU je spojeno se zemědělstvím.

PESTICIDY

Pesticidy se významně podílejí na úbytku opylovačů, znečištění půdy a vody a okyselování oceánů. Představují také hrozbu pro naše zdraví.

Věděli jste, že na každý nákupní košík potravin za **€100** připadá v průměru **22g** pesticidů? To odpovídá hrsti arašídů.

Chraňte svůj jídelníček před pesticidy tím, že budete kupovat organické produkty nebo produkty bez pesticidů. Organické zemědělství rovněž dbá na vysoké standardy dobrých životních podmínek zvířat.

POTRAVINY ŠETRNÉ K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ: PRODEJ, MARKETING A INVESTICE

3.3%

Z CELKOVÉHO PRODEJE
POTRAVIN V EU JSOU
EKOLOGICKÉ

0.4%

Z CELKOVÉHO PRODEJE
POTRAVIN V EU JSOU
ROSTLINNÉ ALTERNATIVY

Věděli jste, že potravinářské společnosti v EU vynakládají **3 miliardy EUR** na marketing udržitelných potravin, zatímco na méně udržitelné a méně zdravé výrobky, jako je maso, mléčné výrobky, pochutiny a nealkoholické nápoje, vynakládají neuvěřitelných **99 miliard EUR**. Není divu, že jich tolik nejíme!

Některé velké společnosti středního řetězce neinvestují do udržitelných aktivit. Na udržitelné aktivity vynakládají méně než **1 %** svých investic!*

*Činnosti v souladu s taxonomií EU - klasifikačním systémem navrženým k identifikaci ekologicky udržitelných hospodářských činností v souladu s evropskou Zelenou dohodou.

DOPORUČENÍ

ZMĚNY POLITIKY PRO UDRŽITELNÝ PŘECHOD K POTRAVINÁM

- Podporovat přechod na zdravé a udržitelné stravování tím, že zajistíme, aby udržitelné a zdravé potraviny a nápoje byly co nejrozšířenější, cenově nej dostupnější, nejoblíbenější a široce propagované.
- Zajistit spravedlivé rozdělení příjmů v rámci potravinového řetězce, aby všichni účastníci - včetně zemědělců - měli přístup k důstojnému příjmu a mohli si dovolit uplatňovat spravedlivé ceny.
- Zajistit větší transparentnost v potravinovém řetězci prostřednictvím povinného vykazování informací o původu, cenách, rozdělování zisku a dopadech na životní prostředí.
- Stanovit nové závazky pro velké potravinářské podniky pro zlepšení udržitelnosti potravinového řetězce.
- Přijmout a zavést nový právní předpis EU pro přechod k udržitelnému potravinovému systému EU s kvantitativními a závaznými cíli na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU, aby se prosadil spravedlivý přechod ve výrobě, obchodu, zpracování a spotřebě potravin

TOP TIPY NA SNÍŽENÍ DOPADU VAŠEHO JÍDLA A PITÍ #EAT4CHANGE

- Snažte se nakupovat organické potraviny nebo potraviny bez pesticidů
- Jezte méně masa a více rostlinných potravin
- Snažte se jíst sezónní potraviny
- Zjistěte si, kde a jak se vaše potraviny vyrábějí - raději volte udržitelné a zdravé potraviny a nápoje, než abyste se nechali ovlivnit marketingem!

Tento přehled vychází ze studie provedené společností Profundo v březnu 2024.

CO-FUNDED BY
THE EUROPEAN
UNION

This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of WWF and other Eat4Change project partners and do not necessarily reflect the views of the European Union.